

connexions

Dones lliures en un país lliure

vista prèvia >

Una constitució violeta, o el que és el mateix, que la igualtat real entre homes i dones formi part de l'acord fundacional de la República catalana. Aquest ha de ser un dels objectius del procés constituent. Fer de Catalunya un dels països feministes més avançats del món.

Sara Cuentas

Periodista, comunicadora social i experta en gènere i interseccionalitat.
Integrant de Feministes per la Independència

saracuentas@gmail.com

Han passat gairebé tres anys des del naixement de la iniciativa ciutadana per impulsar un procés constituent que permeti al poble de Catalunya decidir de forma democràtica i pacífica el model d'estat i de país que anhela. Aquesta iniciativa va ser precedida per anys d'una permanent expressió de descontentament i rebuig social a la crisi, als privilegis de la classe política que gestionava les arques governamentals, al deute que va assumir la gran majoria de la població i a tallar les aspiracions de Catalunya de ser part del projecte polític espanyol amb autonomia, quan el 2010 el Tribunal Constitucional va sentenciar que «la Constitució no coneix altra nació que l'espanyola».¹

La ciutadania catalana va passar d'intentar generar un canvi dins l'Estat espanyol a buscar-lo fora. No va oblidar que aquell Estat espanyol, des del seu mateix procés constituent, tancava una gran incoherència: mai va qüestionar una monarquia

¹ Tribunal Constitucional. Sentència 31/2010., de 28 de juny de 2010. Recurs d'inconstitucionalitat 8045-2006. Interpostat per noranta-nou diputats del Grup Parlamentari Popular del Congrés en relació a diversos preceptes de la Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

establerta sota la legalitat del règim anterior, on els partits van assumir el procés constituent sota l'empara de la Corona. Així, la Llei per a la Reforma Política de 1977 no va significar una ruptura amb el franquisme, sinó que va ser una reforma institucional que va mantenir l'essencial de la legalitat anterior. L'Espanya anomenada demòcrata, desenvolupada, moderna, amb una cultura reconeguda, en el fons és un estat centralista i controlador, màxima expressió d'un estat patriarcal i colonialista.

Aquesta Espanya no es qüestionava res, ni tan sols la seva crisi econòmica, ni les retallades a la sanitat i a l'educació. A aquesta Espanya no li preocupa que la retallada del 22% en prestacions per desocupació estigui incrementant la pobresa —i la feminització de la pobresa; ni que la partida per la igualtat i la lluita contra la violència de gènere només representi el 0,01% del pressupost general de l'Estat de 2016; ni que el seu deute públic hagi crescut entre el 2011 i el primer trimestre de 2015 del 63% al 98% del PIB; ni el tracte fiscal pervers que imposa Hisenda per beneficiar una elit que ha configurat un estat de benestar basat en la construcció d'in-

fraestructures que no són imprescindibles alhora que oblidava les polítiques públiques i els programes destinats a garantir els serveis socials i els drets fonamentals.

Així, sorgeix la imperiosa necessitat de subvertir l'actual model econòmic, institucional i l'ordenament polític, perquè no responen a un desenvolupament humà inclusiu, lliure d'opressions, igualitari, de respecte a l'estat de dret i a l'autonomia. Es fa imprescindible generar un procés constituent que permeti repensar un altre model d'estat, que eviti reproduir els mateixos mètodes del passat, que garanteixi un canvi social profund, d'arrel, des de les mateixes llavors constitutives de l'estat nació a Catalunya.

Tot procés constituent és l'impuls d'un procés de reflexió i confluència ampli, representatiu, sinèrgic, coresponsable, plural i participatiu, preparat per assumir reivindicacions diverses, aquelles que aposten per un canvi radical, des del qüestionament del classisme, el racisme, el patriarcat, l'heteronormativitat i el capitalisme, entre d'altres múltiples opressions. Significa dissenyar i

És imprescindible un procés constituent que permeti repensar un model d'estat que garanteixi un canvi social profund, d'arrel, des de les mateixes llavors constitutives de l'estat nació a Catalunya

construir un nou país, lliure de les jerarquies polítiques actuals. Vol dir, repensar i proposar noves estructures que trenquin l'hegemonia d'un sistema expropiador de drets, generador de desigualtats, corrupte i cec al gènere. És un canvi democràtic i pacífic que s'evidencia més enllà del malestar social amb propostes d'un canvi real de model d'estat.

En definitiva, el procés constituent és un canvi social i de ruptura amb l'ordre actual, el qual defensa i assumeix una sèrie de mesures bàsiques i d'urgència, que han de ser dissenyades amb l'acció col·lectiva d'organitzacions i persones d'allò més diverses. També és assumir un canvi mental i polític, prendre consciència i encaminar la capacitat d'indignació cap a la proposta: és la voluntat de construir un país nou.

Una oportunitat per a les dones

Tot procés de canvi polític i reestructuració institucional obre portes i períodes d'oportunitat per a les dones. El canvi constitucional els ofereix l'ocasió de posicionar les seves demandes en l'esfera pública i redefinir les comunitats polítiques cap a

pràctiques igualitàries, equitatives, coresponsables i democràtiques. És un moment clau per fer progressos significatius en la realització dels seus drets, que exigeix la seva participació activa i representativa, des de la mateixa concepció del procés, passant per la definició de la constitució i la seva ratificació ciutadana.

Resulta aventurat suposar que, en si mateixa, una nova constitució significa un canvi transcendental ja que depèn, sobretot, de les estructures polítiques de representació i decisió que acompanyen el marc constitucional, fins i tot, abans de la seva concepció; les dones han d'incidir en l'orientació i elaboració del seu contingut. I han de promoure un pacte de transformació per a la igualtat amb els homes. És a dir, qüestionar privilegis, establir agendes clares de canvi que subverteixin opressions, cedir i compartir espais de decisió i representació i tenir el ferm compromís i disposició de desmuntar les estructures verticals i patriarcals inserides en les organitzacions i institucions —partits polítics, associacions, moviments, sindicats, entre d'altres— que poden representar un obstacle per a la concepció i desen-

volupament de tot el procés constituent i la seva finalitat.

La majoria dels avenços en el reconeixement dels drets de les dones durant l'últim segle no es van donar en l'anomenat pla constitucional —com, per exemple, el dret al vot. Ara bé, també és cert que, la constitució com a document fundacional d'un estat i país, és un factor clau per transformar estructures i mecanismes que constitueixen un estat, per la qual cosa, les dones no poden perdre la seva implicació en el seu disseny, orientació i concepció, doncs, l'absència o falta de claredat sobre els drets de les dones podrien ser una entrada valuosa per als futurs governs poc compromesos amb la igualtat de gènere i/o per a juristes i tribunals que portin impregnades les pràctiques patriarcals, negant a les dones ser reconegudes com a subjectes plenes de drets.

En una constitució podem identificar tres característiques fonamentals: en primer lloc, que proporciona als estats un espai únic per articular el relat de la inclusió i la identitat nacional; en segon lloc, evidencia un mapa de poder institucional com

Tot procés constituent és l'impuls d'un procés de reflexió i confluència ampli, representatiu, sinèrgic, coresponsable, plural i participatiu

a forma de representació política, a nivell legislatiu, executiu i electoral; i en tercer lloc, posa èmfasi en una aspiració futura sobre els drets humans i la igualtat, que permetin al país passar de la constitució com un «pacte» polític —que reflecteix l'equilibri de poder del moment— a un document que estableix els principis i les aspiracions d'un estat i país nous amb un tracte just, lliure d'opressions i unes igualtats més àmplies centrades en la dignitat de les persones.

Aquestes tres característiques poden oferir oportunitats per a la inclusió i la igualtat o, per contra, per a l'exclusió i la desigualtat, depenent de com es posicionin les dones en el procés. Per exemple, a Escòcia, durant la dècada de 1990, aquestes oportunitats van ser identificades i aprofitades per les dones organitzades i defensores de la igualtat de gènere. Es va formar una coalició de dones activistes de sindicats, partits polítics, grups religiosos, col·lectius de dones autònomes i la societat civil que es van mobilitzar per tal d'inserir les reivindicacions de gènere en el procés de *Devolution*, que va culminar el 1997 amb un referèndum

a través del qual es va aprovar la creació d'un Parlament amb poders transferits per part del Regne Unit.

Així, organitzacions com Women's Coordination Group i Women's National Commission, van pressionar —amb campanyes a favor d'una representació de dones i homes del 50%— perquè les noves institucions polítiques, els nous principis, la nova disposició i les noves pràctiques més sensibles a les preocupacions de les dones es fessin visibles, per fer front a la discriminació estructural i que les dones poguessin exercir un paper protagonista en pla d'igualtat amb els homes. L'objectiu era la creació d'una Escòcia més justa per a homes, dones i infants.

Que Catalunya es brindi una nova constitució que doni prioritat a la igualtat de gènere és una acció significativa en el procés històric d'equiparació entre els drets i les llibertats de dones i homes. I el repte fonamental és: què incorporar, què prioritzar i de quina manera. No hi ha una única forma possible de fer-ho, però ha de ser un procés participatiu i amb un fort suport públic que pugui ser un punt d'inflexió per al canvi

en la pràctica mental i conductual de la vida pública. A més, identificar disposicions dirigides als interessos estratègics i necessitats pràctiques de les dones pot ser un possibilitador real de canvi, sobretot, si les dones s'apropien del procés perquè les seves necessitats i interessos es tinguin en compte en la configuració de la vida política, les estructures governamentals i les polítiques públiques.

La constitució de Sud-àfrica és, per exemple, un document legal molt feminista, que s'ha utilitzat en els tribunals per donar suport de diverses maneres a la posició de les dones en la defensa i protecció dels seus drets humans. A tall il·lustratiu: el risc que un home pugui atacar les dones va ser reconegut com un factor rellevant per decidir si se li concedeix la llibertat sota fiança. Això és degut al fet que la Constitució Sud-africana estableix un dret particular per protegir les dones contra el crim violent i l'abús sexual. En les seves seccions 10, 11 i 13 sosté que la violació és un delictes molt greu, ja que constitueix una invasió humiliant, degradant i brutal de la privacitat, de la dignitat de la persona i de la víctima. S'estableix que els drets a la dignitat, a la

El canvi constitucional ofereix a les dones posicionar les seves demandes en l'esfera pública i redefinir les comunitats polítiques cap a pràctiques igualitàries, equitatives, coresponsables i democràtiques

intimitat i a la integritat de cada persona són bàsics per a l'esperit de la Constitució. Les dones en aquest país tenen dret a la protecció d'aquests drets. A més, a Sud-àfrica es respecta la supremacia constitucional, és a dir, la Constitució és la llei suprema. En l'annex 6 del tema 2, la Constitució estableix que tota llei és compatible i vinculant amb la Carta de Drets. En la seva secció 173 atorga a tots els tribunals superiors, incloent les Corts, el poder inherent per desenvolupar la llei comuna, tenint en compte els interessos de la justícia.

Un altre factor fonamental és reconèixer que el canvi constitucional prové del poder de la ciutadania —el poder constituent— que s'afirma en el procés constituent. La clau està en definir com es compon el poder constituent, assegurar que compleix en essència les mateixes condicions que s'esperen aconseguir en la definició del sistema constitucional. Això vol dir que ha de ser: a) inclusiu —que incorpora totes les demandes clau per a la concepció d'un estat que no repeteixi el mateix règim opressor, colonialista, racista, masclista, heteronormatiu i corrupte; b) ampli —amb participació de tota

la diversitat de moviments socials i feministes, grups, col·lectius, partits polítics i sindicats que estiguin disposats a aquest canvi; i c) legítim i democràtic —amb representació i capacitat de decisió igualitària, sense imposició d'unes minories, sinó amb el reconeixement de la diversitat i les múltiples identitats que es senten nacionals d'aquest país.

Si bé, la definició del full de ruta del procés constituent tot just es troba en la seva fase parlamentària, podem identificar quatre aspectes fonamentals on la presència de les dones és imprescindible:

- Convocatòria i desenvolupament d'unes eleccions constituents on les dones puguin tenir una força representativa en agrupació o formant part d'una coalició de grups, però sempre amb veu pròpia i sense intermediaris.
- Convocatòria i desenvolupament d'un referèndum constitucional, és a dir, la ratificació parcial o total de la nova constitució, sotmetent el seu text a un referèndum vinculant. És clau per assegurar que la carta de drets constitucional

contingui drets particulars substantius per a les dones, i a més que el text sigui vinculant amb les lleis i poders judicials.

- Convocatòria d'eleccions per escollir els i les representants de les institucions polítiques sorgides del procés constituent. Sempre amb participació igualitària i paritària de les candidatures.

En la mateixa línia, en el procés constituent hi ha d'haver un acord de descentralització, un pacte per la igualtat, la intenció ferma de desmuntar les estructures verticals de poder, i la intenció d'un canvi radical amb el model de desenvolupament del país, que permetin superar la desigualtat de gènere, la injustícia social, la precarietat, la sobreexploitació dels recursos des de la definició i disseny de les noves estructures i models polítics, parlamentaris i governamentals.

Són claus l'adopció de la igualtat d'oportunitats com a principi fonamental de l'esfera parlamentària, la creació de la maquinària política d'igualtat en el govern i un compromís amb la integració de la igualtat

Les dones han d'incidir en l'orientació i elaboració del contingut d'una nova constitució. I han de promoure un pacte de transformació per a la igualtat amb els homes

—inclosa la igualtat de gènere—, el desenvolupament i la participació de les organitzacions de dones des d'una pràctica inclusiva, decisòria i consultiva en la formulació de polítiques i el compromís institucional amb polítiques progressistes per a la lluita contra la violència masclista. En el cas d'Escòcia s'han fet esforços sostinguts per tenir en compte les conseqüències de la igualtat de gènere en els pressupostos governamentals. Per tant, el cas escocès té moltes de les característiques d'un bon exemple d'activisme constitucional feminista.

La importància de la participació de les dones en els debats constitucionals ha estat reconeguda i acceptada per la comunitat internacional. En particular, el Consell de Seguretat de l'ONU assenyala la importància de la perspectiva de gènere en els acords de pau, en particular en relació a «mesures que garanteixin la protecció i el respecte dels drets humans de dones i nenes, particularment pel que fa a la constitució, el sistema electoral, la policia i el poder judicial».² Posteriorment, el Consell de

Drets Humans de l'ONU va establir un nou grup de treball per examinar la discriminació contra la dona en la legislació i en la pràctica en la vida política i pública, amb un enfocament en les constitucions.

D'altra banda, s'han donat iniciatives internacionals per a millorar la condició de minoria de les dones en la vida política, a través de la protecció dels mecanismes de quotes, implementats a través de mitjans legals o constitucionals. Aquestes iniciatives han donat resultats: en termes globals la participació política de les dones està en el seu màxim històric, el 20%, tot i que encara molt lluny de la paritat de gènere.³

Què es proposa?

Per comprendre per què és important que les dones s'impliquin amb èxit en el procés constituent, cal reconèixer que les dones no som un col·lectiu homogeni. Cada dona està habitada per identitats múltiples —dona, política, jove, migrada, professional, tècnica, treballadora del sector de cura...—,

els quals s'entrecreuen amb diversos factors d'opressió —racisme, etnocentrisme, classisme, nacionalisme, capitalisme, patriarcat...—, als quals impacten d'una manera determinada en la seva existència.

A més, és important evidenciar que tots aquests sistemes d'opressió conformen l'anomenat sistema colonial que controla, expropia drets, és consumista, explotador, precaritzador, sexista i corrupte. I és en la interrelació de les dones amb aquesta realitat perifèrica que construeixen les seves capacitats, les seves resistències, les seves vindicacions, generant, alhora, una manera particular en cada dona de mirar, sentir i expandir-se al món. Sens dubte, el personal és polític. I és a partir d'aquesta posició que es poden començar a processar i impulsar canvis.

Abans que res, qualsevol dona, sigui sindicalista, política, acadèmica, feminista, activista..., des d'una perspectiva de drets de les dones, d'igualtat de gènere i de desconstrucció de qualsevol tipus d'opressió, ha de reconèixer les següents consideracions com a imprescindibles,

² Resolució 1325 (2000) del Consell de Seguretat de l'ONU.

³ ONU MUJERES, «Hechos y cifras: liderazgo y participación política».

El cas escocès té moltes de les característiques d'un bon exemple d'activisme constitucional feminista

abans d'iniciar la seva implicació en el procés constituent:

- a) El nacionalisme és una construcció patriarcal. Fa que els conceptes de pàtria, bandera i escut siguin les úniques senyes d'identitat i fan perdre la identitat humana. Així, aquests conceptes homogeneïzen, representen i generen fronteres geogràfiques, geopolítiques, econòmiques i culturals. I han dividit la humanitat. S'han centrat en la diferència pel lloc de naixement, discriminant els i les qui no han nascut «aquí». Són símbols i interpretacions patriarcalcs que defensen el territori. Històricament van ser utilitzats en els conflictes, però mai han estat símbols per a la defensa de la vida digna. La humanitat ha de resignificar la manera de dibuixar un espai comú, un espai col·lectiu, on totes les veus i tots els cossos siguin representats en la seva diversitat.
- b) Cal identificar-se més amb la idea de país com un espai col·lectiu per viure en diversitat, on les identitats múltiples i habitades a cadascuna de les persones

que conviuen són les que sumen per construir una ciutadania en igualtat de drets i oportunitats, en igualtat de representació i capacitat de decisió, lliures d'opressions. Una ciutadania intercultural, feminista i humanista, on les diverses capacitats destaquen, on no ens centrem en la diferència com a factors d'exclusió, sinó com a oportunitat per millorar la convivència entre tota la humanitat i el seu entorn —territori, medi ambient, entorn emocional, social, polític i econòmic.

- c) Les fronteres polítiques i econòmiques no han de limitar la nostra expansió de ciutadania. Les fronteres són una construcció del sistema colonial, àvid de control i de possessió. En altres períodes de la història de la humanitat, la pràctica nòmada ens feia connectar amb la terra, amb el territori en diversitat, amb els recursos i ser útils a l'equilibri ecològic. Ara ens connectem a través del control de la propietat, del consum, del que dominem i del que subjuguem. Aquesta pràctica és colonialista i continua penetrant les realitats en aquest planeta

blau anomenat Terra, la casa viva, on la humanitat forma part d'un cúmul de diversitat d'existències que comparteixen aquest gran territori planetari.

No es pot estar d'acord amb la concepció d'un país antropocèntric i androcèntric, on tan sols compten els interessos patriarcalcs, racistes i capitalistes i no les persones, i menys les altres existències. És important vindicar la dignitat de tota la vida.

- d) Cal rebutjar la racialització i el tràfic de cossos. El sistema colonial veu els cossos com si fossin un producte, servible o inservible. Els imposa categories racials i, d'acord amb elles, determina quina és l'acceptable o inacceptable, menyspreable o «exotitzable». I es construeix una hegemonia on la pell blanca, i els seus diversos matisos, és més acceptada que el color negre i els seus diversos matisos. Però, a més, trafica amb els cossos, sobretot de la infància i de les dones. Objectiva i sexualitza el cos de les dones i les considera un producte útil per al plaer dels homes.

No es pot estar d'acord amb la concepció d'un país antropocèntric i androcèntric, on tan sols compten els interessos patriarcals, racistes i capitalistes, i no les persones

e) L'aposta és l'eradicació de tot tipus de violències contra les dones. Les violències en conflictes armats, la violència sexual, física, psicològica, la violència estètica, la violència racista, la violència xenòfoba, la violència sexista, la violència econòmica, la violència política, les guerres, la fam, la violència dels grans conglomerats econòmics —farmacèutiques, les grans empreses de monocultius, les petrolieres, les armamentistes, mineres, hídriques, financeres...— que oprimeixen les llibertats, coarten les democràcies i promouen guerres. Per tant, cal que la humanitat sigui pacifista.

f) Promoure un poder compartit i l'acció sinèrgica. La lluita no només és contra el patriarcat, sinó amb la resta d'opressions que estan entrecruades. Per això, dividir les agendes per especialitats és una estratègia que limita l'acció de transformació. Perquè la manera com s'han construït les agendes ha sigut una pràctica del poder masculí que impregna, fins i tot, els partits polítics. Les agendes han d'estar intersecades, interrelacionades amb una vindicació

més integral i significativa, que tingui a veure amb la nostra vida quotidiana, amb la nostra força individual i col·lectiva diversa, amb els nostres coneixements situats, interioritzats, en igualtat amb els intel·lectuals. I des d'allà deixar de competir pels espais de representació i decisió entre dones i homes, i començar a sumar i construir un país sense lideratges unidireccionals i jeràrquics. És a dir, canviar l'estructura mental dels patriarques que dirigeixen els partits i qualsevol tipus de moviment.

g) Cal assumir que les paraules tenen poder. Les paraules connoten, determinen, resignifiquen, conceptualitzen i interpreten una manera de connectar amb la realitat. Poden fer invisible o visible, poden oprimir o apoderar. I per això, és important exercir el poder de la paraula amb ètica humanista, feminista i coresponsable. Per això, el poder de la paraula és important per definir el país lliure que volen les dones, per generar connexió vital i sinergia amb el territori i entre les persones que escolten, reflexionen i dialoguen el model de país i estat.

h) Cal parlar des del coneixement situat. Des de l'emoció i la raó, des de l'espai on es va socialitzar la humanitat, des de la perifèria, des de la llibertat expandida en la transnacionalitat. I aquesta vindicació vol dir que tot ésser humà té dret a fer escoltar la seva veu per evidenciar i denunciar les opressions que afecten i condicionen l'autonomia política i econòmica, la ciutadania, els drets, la llibertat i la capacitat de decisió.

El país que volen les dones

El país que volen les dones és un país amb qualitat democràtica, amb representació d'homes i dones en equitat, amb llibertats i autonomia, sense violències, amb reconeixement de drets i una ciutadania plena i amb una vida digna que tingui al centre la sostenibilitat de la vida, és a dir, sense antropocentrismes ni androcentrismes.

El país que volen les dones és un país que s'allunyi de la pràctica colonialista en la construcció de l'estat —nacionalisme, fronteres, explotació, espoliació de recursos...— i escapar d'aquest model de desenvolupament

Les paraules connoten, determinen, resignifiquen, conceptualitzen i interpreten una manera de connectar amb la realitat. Poden fer invisible o visible, poden oprimir o apoderar

colonialista que se sosté en diversos factors d'opressió — patriarcat, racisme, violència masclista, clasisme, empobriment, neoliberalisme, antropocentrisme, etnocentrisme... — és possible si es comença a transformar des de les arrels.

El país que volen les dones és un país que consideri la mobilitat humana com un dret. Si es vol un país lliure, si es reivindica la dignitat humana, és incoherent que la humanitat no pugui circular lliurement i decidir el lloc on desitgi viure, mentre els poders macroeconòmics espoliadors i depredadors dels recursos naturals del planeta travessen les fronteres sense cap limitació.

El país que volen les dones és un país on l'estatus de ciutadania sigui inherent a la condició humana. A un país lliure no hauria de haver-hi normes regulant qui pot tenir l'estatus de ciutadania i qui no, o qui és legal i qui és il·legal. La ciutadania és inherent a la condició humana, perquè els drets humans són universals.

El país que volen les dones és un país on es deixi de racialitzar i sexualitzar els cossos i traficar amb

ells. Mentre hi hagi un estat que permeti pràctiques racistes, sexistes i avaluï indirectament la presència de grups que trafiquen amb dones i nenes, no serà un país per a les dones, no serà un país que es digui humà.

El país que volen les dones és un país on es promogui la convivència en la diversitat, on les identitats habitades en la nostra condició humana siguin reconegudes com un factor clau per a la participació vital en tota la xarxa social i per a la pràctica democràtica, com a oportunitat per al creixement social en igualtat.

El país que volen les dones és un país on totes les persones tinguin accés universal a la salut, a l'educació i a un treball i un habitatge dignes. On els drets econòmics, socials i culturals siguin fonament de la dignitat humana i, que independentment dels diversos orígens, es reconegui el dret a la ciutadania i a la dignitat de les persones sense excepció, i es pugui accedir als serveis públics, als recursos i oportunitats que ens permetin gaudir plenament dels drets humans.

El país que volen les dones és un país on les lleis i programes que pro-

tegeixen les dones no siguin diferenciadores i segregadores en la seva aplicació a causa de l'origen, l'ètnia, l'opció sexual i la condició social, entre d'altres, sinó que es construeixen des de la diversitat, la convivència i real reconeixement de la ciutadania per a totes les persones.

El país que volen les dones és un país on no hi hagi normes restrictives ni discriminatòries que penalitzin la lliure circulació de les persones. L'existència de lleis i programes de fronteres deixen de tenir sentit quan deixem de veure els altres, les altres, com a diferents, quan els deixem de veure amb por, quan decidim que han de participar dels recursos i beneficis de la societat, independentment del seu origen.

El país que volen les dones és un país on els Centres d'Internament d'Estrangers deixin d'existir, perquè no es pot privar de la llibertat a una persona que va decidir viure en un altre país a la recerca del seu futur i del seu present. Perquè no es pot tractar com a delinqüent el que no té papers per a tenir ciutadania i participació plena en el país on ha decidit viure.

El país que volen les dones és un país humanista, pacifista, feminista, descolonial, que eviti ser liderat per interessos econòmics i corruptes, que estigui allunyat de les construccions patriarcals

El país que volen les dones és un país on la generació de coneixements i sabers no siguin etnocèntrics i racistes. Que el coneixement no es centri només en la imposició d'una cultura sobre una altra, que la història no sigui escrita només pels que tenen el poder, sinó per tota la ciutadania. Apostar per una epistemologia diversa, feminista i intercultural.

En suma, el país que volen les dones és un país humanista, pacifista, feminista, descolonial, que eviti ser liderat per interessos econòmics i corruptes, que estigui allunyat de les construccions patriarcals que fan referència al nacionalisme i a tot tipus d'opressions colonialistes. L'expansió de llibertats comença per la coherència amb els principis ètics, humanistes i feministes que la sostenen, per la qual cosa, un país que es digui lliure ha de ser coherent amb aquests principis.

És així com les dones han buscat sovint el canvi, tractant d'imaginar i promoure el tipus de societat que volen veure. Tant en el debat de la independència i, de fet, en les discussions de la descentralització, de la crítica a l'Estat espanyol que

oprimeix, es desvetllen una sèrie de preguntes significatives que poc o gens es discuteixen i que són, sens dubte, imprescindibles per a la vida de les dones a la nova Catalunya.

Com articularà Catalunya el caràcter distintiu del seu projecte constituent i d'independència? Com s'institucionalitzaran les qüestions de la igualtat i la justícia social a nivell de les institucions polítiques, legals i de protecció dels drets? Quin model polític i ideològic seguirà Catalunya? La igualtat entre homes i dones serà vista com un valor central? Quin tipus de procés i compromís s'està dissenyant per aconseguir una constitució coherent amb la transformació radical cap a un nou model d'estat i de país? Es possibilitarà un espai representatiu perquè les veus de les dones tinguin influència i incidència cap al canvi?

Aquestes preguntes s'han de respondre de manera col·lectiva, participativa i representativa, amb la finalitat de definir propostes concretes, insistir en la mobilització de les dones i intervenir des de la primera etapa del procés constituent, portar les demandes i propostes concretes

i posar en pràctica una vigilància permanent per al seu compliment.

El procés constituent seguirà el seu curs en la mesura que tota la diversitat de la població s'impliqui i tingui la ferma convicció d'acabar el que van començar. Cal assumir la decisió històrica de trencar amb el centralisme i la dependència de l'Estat espanyol, de construir un nou país i un estat lliures d'opressions, de violències i de desigualtats. ■

■ Bibliografia

DEMOCRACY REPORTING INTERNATIONAL.

«Lessons Learned from Constitution-Making: Processes with Broad Bases Public Participation» [en línia]. *Briefing Paper* núm. 20, novembre de 2011. Disponible a: <www.democracy-reporting.org>.

GENDERNET. «Women's economic empowerment» [en línia]. OCDE, 2012. Disponible a: <www.oecd.org>.

GUIBERNAU, Montserrat. *Nations Without States: Political Communities in the Global Age*. Polity Press: Cambridge, 1999.

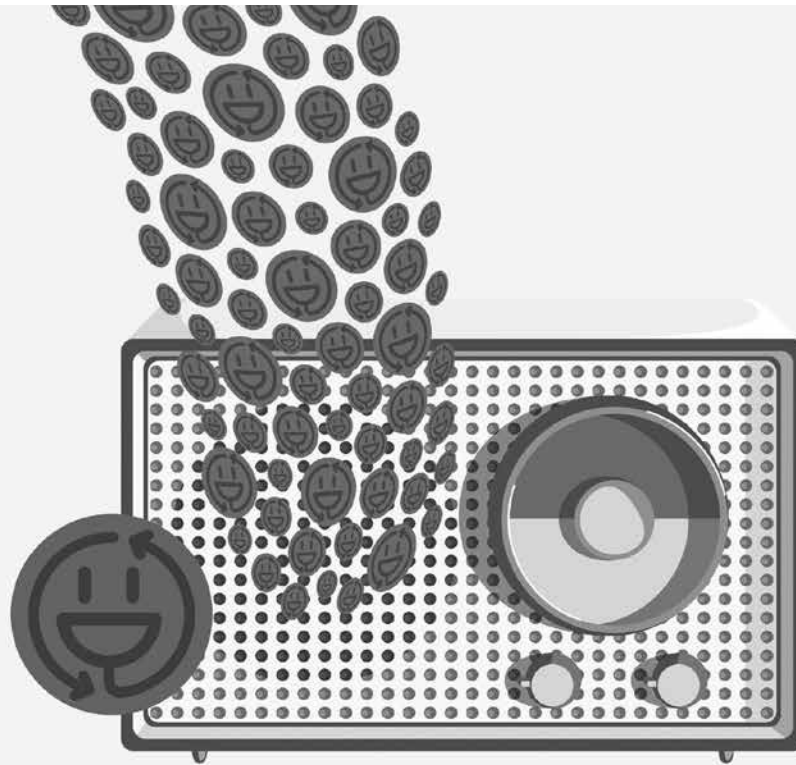
KRISCH, Nico. «Catalonia's Independence: A Reply to Joseph Weiler» [en línia]. A *EJIL: Talk!*, 18 de gener de 2013. Disponible a: <www.ejiltalk.org>.

ONU MUJERES. «Hechos y cifras: liderazgo y participación política» [en línia]. Disponible a: <www.unwomen.org>.

PERELLI, Carina (dir). *Women and Elections Guide to promoting the participation of women in elections* [en línia]. Organització de les Nacions Unides, 2005. Disponible a: <www.un.org>.

«Stunning SNP Election Victory Throws Spotlight on Scottish Independence» [en línia]. A *The Guardian*, de 6 de maig de 2011. Disponible a: <www.theguardian.com>.

UKRAINIAN WOMEN'S FUND. «Women's Participation in Politics and Decision-Making in Ukraine: Strategy Paper» [en línia]. Kiev, 2011. Disponible a: <www.osce.org>.

DISPOSAR DE MÉS PUNTS DE RECOLLIDA SONA MOLT BÉ

Quan els petits aparells ja no funcionin, porta'ls a qualsevol botiga d'electrodomèstics senyalitzada amb aquest distintiu. A les botigues petites si en compres un de nou i a les grans en qualsevol moment.

 Els aparells elèctrics i electrònics contenen materials que, mal reciclats, són nocius per al medi ambient. Reciclar-los bé, ara és més fàcil que mai.

Amb el finançament de:

Amb la col·laboració de:

 Generalitat de Catalunya